

entonava un “camine en la foscor, però ja he perdut la por”, i els Mugroman, al seu torn, cantaven “una llengua, moltes veus; una història, el nostre dret”. Ni tan sols no hi faltava Obrint Pas i l'encomandadissa “La vida sense tu”. I els conductors del programa musical que s'havia d'estrenar avisaven que, per fi, prestarien atenció als grups joves valencians, tot sovint contestataris. “Estem decidits a potenciar el talent dels músics de la nostra Comunitat”, feien saber amb un somriure d'orella a orella, perquè “som la plataforma ideal per a la difusió de la cultura”. Massa tard.

“Tots i cadascú de vostès s'han de veure reflectits en la nostra televisió”, afirmava en el programa la presentadora d'informatius Eva Altaver. “No volem ni devem de deixar d'escoltar ni una sola veu”, ratificava la seua companya de manera emfàtica. “Han de parlar tots, de tots els llocs i de tots els colors, i si complim, no canvieu de televisió, reclameu”, arribava a dir el nou rostre del *Notícies Nou* del migdia, Carmen Monteagudo. I com a corol·lari, Rosa Vidal, la flamant directora general que acabaria dimitint per la decisió de Fabra de clausurar RTVV, reblava que ho tenia “molt clar”: aspirava a tenir un “servei públic de qualitat, en valencià, pròxim i plural”, perquè “ací cabem tots els valencians”. Una assumpció dels errors comesos, una petició de perdó i un propòsit d'esmena. Però massa tard, també.

L'especial sobre la nova graella –i nou tarannà– emès la nit del Nou d'Octubre acabava amb “El que sé”, d'Òscar Briz. Era la constatació definitiva que Canal 9, l'efímer Nou, ens pregava que férem *tabula rasa* i hi confiàrem: “Sé que ens estimem, més enllà dels plats que hem trencat; sé que ens recolzem, fins i tot quan perdem el cap; que hi ha llum al final de cada túnel”, i un postrem i premonitori “arriba tots els anys la primavera”.

ARTVV, però, només hi ha arribat una vegada, 29 dies després, quan tot estava perdut, i van dissoldre-la amb les armes del poder, com aquella de Praga. Merda de manipulació. Fastigosa manipulació. Manipulació repugnant. Obscena manipulació. Barroera manipulació, manipulació abominable, infecta manipulació.

Víctor Maceda

El tancament de Radiotelevisió Valenciana agreuja l'empobriment del panorama televisiu valencià. Anorreades les emissions de TV3 i amb un mapa de televisions locals colonitzat per grups forans sense vinculació al territori, els valencians queden condemnats a la inanició televisiva.

Un país amb anèmia televisiva

Aquest matí de dijous, Jordi Caparós s'ha enfundat la seua samarreta negra amb el lema “Barbaritat Valenciana”. La tria de la vestimenta no sembla que haja estat casual. “M'he criat veient en valencià l'Arale, el Son Goku, el Babalà...”, explica sota una calor sufocant en els exteriors de la seu de RTVV, a Burjassot. La Unió de Periodistes Valencians ha convocat allí un acte contra el tancament de la ràdio i televisió públiques i, a la crida, hi han acudit representants de totes les universitats valencianes i també molts estudiants. N'hi ha que, com Jordi –que cursa filologia catalana– hi han acudit perquè no es pot estar més indignat amb la decisió del Consell de clausurar, *manu militari*, “una televisió que considere meua i de tots els valencians”.

“Canal 9 ha manipulat, ha desinformat, no ha complert amb els seus objectius fundacionals... –reconeix Jordi, que és coordinador de l'Associació d'Estudiants de la Universitat de València–. Però no la volem tancada perquè és nostra, de tots els valencians. El que volem és canviar-la i millorar-la”.

Amb Jordi, hi ha molts estudiants de les carreres de periodisme i de comunicació audiovisual aquest matí a Burjassot. Ells se senten especialment agreujats per la decisió d'Alberto Fabra de posar punt i final a la història de RTVV. Al capdavant, la decisió afecta directament les seues expectatives laborals. “L'alumnat està commocionat. Ningú no s'ho pot creure”, explica Javier Marzal, que és director del Departament de Ciències de la comunicació

El tancament de Radiotelevisió Valenciana suposa un "colp d'estat mediàtic i cultural", segons el catedràtic de periodisme de la Universitat de València, Josep Lluís Gómez Mompert.

de la Universitat Jaume I de Castelló. No són els únics. El col·lectiu d'actors i actrius, els estudis de doblatge, les petites productores, els serveis de subministrament tècnic... han mostrat des del passat dimarts el seu neguit per una decisió –la de tancar el principal motor de la indústria audiovisual valenciana– que ennuvola les seues ja migrades perspectives de futur. I és que, si bé no es pot negar que en aquests 24 anys d'història Canal 9 –o més ben dit, els seus gestors– ha renunciat a explotar tot el seu potencial, a hores d'ara és el pal de pal·ler al voltant del qual gira el sector de la comunicació i l'audiovisual valencià. Tancar RTVV afecta directament 1.700 treballadors, però suposa també anihilar totes les empreses que d'una manera o altra n'han estat subministradores.

Colp d'estat mediàtic. Els efectes de passar el forrellat a RTVV, però, superen la vessant estrictament econòmica. Ni que siga de forma minsa i en massa ocasions des d'una perspectiva folkloritzant, Canal 9 i Ràdio 9 han estat eines de vertebració del País Valencià i han contribuït a construir una certa identitat de país. En la seua condició

de mitjans públics, tenen l'obligació de ser eines de comunicació al servei dels ciutadans, vehicles a través dels quals promocionar la cultura pròpia del país. Malauradament, RTVV ha desistit en massa ocasions de complir amb els seus objectius fundacionals, però permetre'n la usurpació als ciutadans a través del seu tancament suposa "un colp d'estat mediàtic i cultural", en paraules de Josep Lluís Gómez Mompert. Aquest catedràtic de periodisme de la Universitat de València considera que, si bé les pautes de consum de mitjans de comunicació han canviat molt, "disposar de mitjans de comunicació públics continua sent indispensable per a les societats actuals" perquè "les projecten, les vertebrin i són un vehicle per a crear comunitats". Igualment crític es mostra José Ignacio Pastor, responsable d'Acicom (Associació Ciutadania i Comunicació), qui considera que la desaparició de RTVV comportarà una "pèrdua de sobirania i d'identitat".

Dieta estricta. D'una altra banda, l'apagada de RTVV ve a migrar encara més allò que alguns estudiosos de la comunicació han anomenat la dieta mediàtica dels valencians. Sota la gestió del Partit Popular, els valencians han vist apagar-se TV3, alhora que es deixava a les mans d'amics i coneguts les concessions de la Televisió Digital Terrestre (TDT). El tancament de la ràdio i la televisió públiques no fa altra cosa que contribuir a l'anèmia informativa i comunicativa que els valencians fa ja lustres que pateixen. "L'estratègia del Partit Popular ha exigut empobrir la dieta mediàtica dels valencians –es lamenta José Ignacio Pastor–. A pesar de la proliferació de mitjans, tenim un panorama audiovisual que resulta del tot desolador. Una cosa sembla clara: el PP no ha volgut mai que la ciutadania s'empodere i madure. En comptes d'això, ha preferit aprofitar les facultats de gestió que té atorgades per a donar satisfacció a les seues dèries –com en el cas de TV3– o afavorir els seus amics –com en el cas de les adjudicacions de la TDT–". D'una opinió molt semblant és el director del Departament de Ciències de la comunicació de l'UJI, Javier Marzal. Aquest catedràtic de comunicació audiovisual considera "molt greu" la

situació en què queda un panorama comunicatiu que, en el cas valencià, "s'ha anat fent cada volta més decadent".

Una TDT monocolor. La Generalitat Valenciana ha estat la responsable d'aquesta mort per inanició. L'any 2005 es va obrir el procediment perquè cada comunitat autònoma, en el context de la migració des de la tecnologia analògica a la digital, atorgara a determinades empreses concessionàries l'explotació de les llicències de TDT. Sobre el paper, el procés tenia per objectiu ordenar l'espai radioelèctric i posar fi a la situació d'alegalitat en què, fins aleshores, havien operat moltes televisions d'àmbit local.

El govern valencià, aleshores comandat per Francisco Camps, va atorgar 42 llicències d'àmbit local (distribuïdes en 14 demarcacions), a més de dues d'àmbit autonòmic. El concurs es va resoldre, segons l'aleshores conseller Esteban González Pons, agraciament a "diversos mitjans de comunicació de totes les tendències, de distinta procedència, tant empresarial com de línia editorial".

La realitat, però, fou tota una altra. Amb molt poques excepcions, l'adjudicació de freqüències va beneficiar empreses ideològicament afins al Partit Popular i sense cap arrelament al territori. Un total de 13 llicències van anar a parar a mans de José Luis Ulibarri, empresari lleonès imputat en el cas Gürtel i sense vincles amb el País Valencià. Intereconomía, Libertad Digital i el grup al qual pertany *El Mundo* van rebre quatre llicències cadascuna. Antena 3 TV i Vocento se n'emportaren una cadascuna. Si a tot això se sumen els altres premis pròxims als populars, tenim que al menys 30 de les 42 llicències per emetre en TDT anaren a parar a mans de candidats ideològicament pròxims als conservadors. D'una altra banda, les dues llicències d'àmbit autonòmic foren atorgades a la cadena

J. Ignacio Pastor (Acicom): "Tancar RTVV suposa perdre sobirania"

José Luis Ulibarri, imputat pel cas Gürtel, va adjudicar-se 13 llicències de TDT l'any 2005. Precintatge del repetidor de TV3 al repetidor situat a la Carrasqueta, que emetia per a les comarques del sud del País Valencià.

COPE i al grup Vocento, editora del diari *Las Provincias*.

Quasi vuit anys després de les adjudicacions s'ha demostrat el fracàs que, en matèria de qualitat comunicativa, va suposar aquell procediment. Mentre van emetre —la meitat ja han deixat de fer-ho, tot posant en evidència l'escàs compromís que hi tenien—, la majoria de les empreses adjudicatàries van incomplir el plec de condicions, que contemplava la prohibició d'emetre en cadena continguts d'una televisió d'àmbit estatal i l'obligació d'emetre al menys un 20% de la programació de producció pròpia. L'incompliment sistemàtic del plec de condicions ha provocat que la graella televisiva valenciana estiga farcida de programes enllaunats, de serveis de tarot i bruixeria i irresistibles ofertes de televenda. “La Comunitat Valenciana, com moltes altres comunitats, van optar per un model de gestió privada en mans de grups afins, la qual cosa els permetia mantindre un control ferri del nou panorama televisiu —explica Andrés Boix, professor de dret administratiu de la Universitat de València i expert en legislació audiovisual—. El resultat fou que molts operadors que portaven anys en l'alegalitat han acabat desapareixent, desplaçats per les franquícies de grans grups d'àmbit nacional”. Si a això se li suma que la majoria d'operadors amb llicència han ignorat el principi de servei públic televisiu, apunta Boix, tenim que “s'ha empobrit doblement el panorama”.

Tanmateix, el passat mes de març el Tribunal Suprem va posar potes per amunt el mapa de la TDT al País Valencià, confegit per l'administració Camps l'any 2005. L'alt tribunal va anular la major part de les llicències de televisió en considerar que hi ha un defecte de forma en la valoració de les ofertes. A l'espera que la Generalitat torne a convocar el concurs d'adjudicació, la sentència deixa en una mena de llimb jurídic-administratiu els actuals operadors.

Tot a una veu. Si malmès ha quedat l'ecosistema televisiu valencià, la qüestió de l'idioma mereix un capítol a banda. Amb honroses excepcions, la gran majoria d'operadors han ignorat sistemàticament l'obligació que tenien d'emetre almenys el 25% de la seua programació en català. La llengua pròpia és avui poc més que un exotisme als televisors del País Valencià i encara ho serà més el dia que Alberto Fabra preme l'interruptor d'apagat de Radiotelevisió Valenciana.

El català és un exotisme als televisors del País Valencià i encara ho serà més el dia que s'apague RTVV

A aquest silenciament idiomàtic ha contribuït decididament la persecució a què el PP ha sotmès les emissions de TV3 al País Valencià. Els canals de la Corporació Catalana s'han anat apagant de forma escalonada (primer —l'abril de 2008— a les comarques de més al sud, després a la resta del país —a Castelló, el febrer de 2011—) i a hores d'ara sembla poc probable que les emissions puguen reprendre's. La bona predisposició que va mostrar Alberto Fabra en arribar a la Generalitat per tal de resoldre aquesta qüestió s'ha anat esfumant a mesura que el de Castelló s'endropia a la seua poltrona de València. Molts van veure amb entusiasme l'acord de reciprocitat a què les generalitats catalana i valenciana van arribar aquesta primavera, però el fet que la signatura del mateix es condicionara, per la banda valenciana, a l'atorgament d'un nou múltiplex per part del ministeri d'indústria ha deixat tot el procés en punt mort. A hores d'ara, ni el ministeri ha donat el pas de concedir el múltiplex ni la Generalitat —més ocupada en altres assumpte— hi ha insistit gaire a Madrid. La recuperació de TV3 al País Valencià, doncs, és ben llunyana.

El resultat de tot plegat és un país amb anèmia televisiva; un país que no disposa d'un espill on veure's reflectit i representat; un país, en definitiva, que no té pantalla on mirar-se.

Violeta Tena